

E. I krissituationer

Detta formulär kan användas vid större olyckor, vid katastrofer och i andra krissituationer.

Andakten leds av en präst, en församlingsanställd eller en församlingsmedlem.

Vid andakten kan man sjunga någon eller några av följande psalmer: 327, 341, 346, 349, 360, 363, 364, 376, 378, 382, 390 eller 401.

1. Psalm

2. Inledning

Inledande välsignelse och växelhälsning

Välsignelsen och växelhälsningen kan läsas eller sjungas. Melodier s. 395.

L/S I Faderns och (✚) Sonens och den heliga Andens namn.
F Amen.

L/S Herren vare med er.

F Herren välsigne dig.

Inledningsord

Inledningsorden kan formuleras fritt.

L/S Kära vänner. Vi står här i vår bestörtning utan att kunna tänka klart. Det som drabbat oss känns ofattbart och vi är tyngda av sorg. I denna rådlöshet frågar vi med psalmisten: "Förkastar Herren för alltid, skall han aldrig mer visa nåd? Är Gud inte längre god mot oss, står vreden i vägen för hans barmhärtighet?" Ändå ber vi: "Lyssna på mig, skynda till min hjälp." (Ps. 77:8, 10, Ps. 31:3)

eller

L/S Kära vänner. Vi står nu i en situation när så mycket har söndrats. Det lidande som har drabbat oss tvingar oss att stanna upp. Vi har fått en börda som vi inte själva orkar bära, och därför behöver vi kraft. Nu om någonsin är vi kallade att tillsammans bära varandras bördor. "Lider en kroppsdels, så lider också alla de andra." (1 Kor: 12:26)

eller

L/S Kära vänner. Vi har nu tvingats att stanna upp. Vi trevar efter en fast punkt för att kunna orientera oss på nytt. Vi väntar på någon som kunde ge råd, men finner inga svar. Vi ville säga något, men orden är tomma. Med Job måste vi utbrista: "Jag sätter handen för min mun och tiger." (Job 40:4)

3. Psaltarpsalm

Man kan också välja en psaltarpsalm enligt kyrkoåret eller någon annan psaltarpsalm.

Psaltarpsalmen kan ersättas av en psaltarparafraas ur psalmboken, t.ex. 400.

Psaltarpsalmen kan avslutas med Gloria Patri, som utelämnas under fastetiden från och med femte söndagen i fastan.

Herren är min herde, *
ingenting skall fattas mig.
 Han för mig i vall på gröna ängar, *
 han låter mig vila vid lugna vatten.
Han ger mig ny kraft
och leder mig på rätta vägar, *
sitt namn till ära.
 Inte ens i den mörkaste dal *
 fruktar jag något ont,
ty du är med mig, *
din käpp och din stav gör mig trygg.
 Du dukar ett bord för mig *
 i mina fienders åsyn,
du smörjer mitt huvud med olja *
och fyller min bågare till brädden.
 Din godhet och nåd skall följa mig *
 varje dag i mitt liv,
och Herrens hus skall vara mitt hem *
så länge jag lever.

Ps. 23

eller

Hör, Herre, när jag ropar, *
visa mig nåd och svara mig.
 "Sök Herren", manar mitt hjärta. *
 Dig, o Herre, söker jag.
Dölj inte ditt ansikte för mig,
visa inte bort din tjänare i vrede, *
du som varit min hjälpare.
 Stöt inte bort mig, överge mig inte, *
 min Gud, du som räddar mig.
Om min far och min mor överger mig *
skall Herren ta sig an mig.

Visa mig, Herre, din väg! *
led mig på en jämn stig,
jag omges av fiender.

Ps. 27:7–11

eller

Som hjorten längtar till bäckens vatten, *
så längtar jag till dig, o Gud.

Jag törstar efter Gud, *
efter den levande Guden.

När får jag komma, *
när får jag träda fram inför Gud?

Tårar har blivit min föda
dag och natt. *

Ständigt frågar man mig:
"Var är din Gud?"

Jag överväldigas av sorg *
när jag minns det som var,
hur jag gick i den Mäktiges hägn *

upp till Guds hus,
med tacksägelse och glädjerop *
i skaran som drog upp till högtid.

Varför är du tyngd av sorg, min själ,
och full av oro? *

Sätt ditt hopp till Gud!

Jag skall åter få tacka honom, *
min räddare och min Gud.

Ps. 42:2–6

eller

Gud är vår tillflykt och vår styrka, *
en hjälp i nöden, som aldrig svikit.

Därför räds vi inte om än jorden skälver *
och bergen störtar i havets djup,
om än vattnen brusar och skummar *

och bergen darrar vid havets uppror.
Folken larmar, riken vacklar. *

Då hörs hans röst och jorden bävar.

Herren Sebaot är med oss, *
Jakobs Gud är vår borg.

Ps. 46:2–4, 7–8

eller

Herre, min Gud, om dagen ropar jag på hjälp, *
om natten stiger mitt klagoskri till dig.

Låt min bön nå fram, *

lyssna till min klagan.

Mitt liv är fyllt av elände, *

jag står vid dödsrikets rand.

Mitt lidande gör blicken skum.

Varje dag ropar jag till dig, *

Herre, jag sträcker mina händer mot dig.

Ps. 88:2–4, 10

eller

Herre, du har varit vår tillflykt *
från släkte till släkte.

Du fanns innan bergen föddes, †
innan jorden och världen blev till. *

Du är Gud från evighet till evighet.

Du låter människan bli mull igen, *

du säger: Bli vad du en gång var!

Tusen år är i dina ögon

som den dag som förgick i går, *

som en av nattens timmar.

Människorna sveper du bort, *

de är som morgonsönnen.

De förgås som gräset. †

Fast det frodas om morgonen är det förgängligt: *
mot kvällen vissnar det och torkar bort.

Kom tillbaka, Herre! Hur länge skall du vredgas? *

Förbarma dig över dina tjänare!

Mätta oss var morgon med din nåd, *

så får vi jubla av glädje i alla våra dagar.

Gläd oss lika länge som du plågat oss, *

lika många år som vi har lidit.

Ps. 90:1–6, 13–15

eller

Ur djupen ropar jag till dig, Herre.

Herre, hör mitt rop, *

lyssna när jag bönfaller dig!

Om du lade synder på minnet, *

Herre, vem kunde då bestå?

Men hos dig finns förlåtelse, *

och därför fruktar man dig.

Jag väntar på Herren,
jag längtar, *
jag hoppas få höra hans ord.
Jag längtar efter Herren
mer än väktarna efter morgonen, *
än väktarna efter morgonen.

Ps. 130:1–6

eller

Herre, du rannsakar mig och känner mig. †
Om jag står eller sitter vet du det, *
fast du är långt borta vet du vad jag tänker.
Om jag går eller ligger ser du det, *
du är förtrogen med allt jag gör.
Innan ordet är på min tunga *
vet du, Herre, allt jag vill säga.
Du omger mig på alla sidor, *
jag är helt i din hand.
Den kunskapen är för djup för mig, *
den övergår mitt förstånd.
Var skulle jag komma undan din närhet? *
Vart skulle jag fly för din blick?
Stiger jag upp till himlen, finns du där, *
lägger jag mig i dödsriket, är du också där.
Tog jag morgonrodnadens vingar, *
gick jag till vila ytterst i havet,
skulle du nå mig även där *
och gripa mig med din hand.
Om jag säger: Mörker må täcka mig, *
ljuset omkring mig bli natt,
så är inte mörkret mörkt för dig,
natten är ljus som dagen, *
själva mörkret är ljus.

Ps. 139:1–12

Gloria Patri

Ära vare Fadern och Sonen och den heliga Anden, *
nu och alltid och i evigheters evighet. Amen.

4. Bibelläsning

Någon eller några av följande bibeltexter läses. Man kan också välja bibeltexter enligt kyrkoåret eller andra bibeltexter.

Mellan texterna kan svar infogas (psaltarpsalm, psalm, sång, instrumentalmusik eller stilla meditation).

Job 1:13–21

En dag när Jobs söner och döttrar var på fest hemma hos den äldste brodern kom en budbärare till Job och sade: "Oxarna gick för plogen och åsnorna betade bredvid. Då kom sabeerna och rövade bort dem och högg ner folket. Jag ensam kom undan och kan berätta det för dig."

Medan han ännu talade kom en till och sade: "Guds eld slog ner från himlen och brände ihjäl fåren och folket. Jag ensam kom undan och kan berätta det för dig."

Medan han ännu talade kom en till och berättade: "Kaldeerna anföll med tre horder, de tog kamelerna och högg ner folket. Jag ensam kom undan och kan berätta det för dig."

Medan han ännu talade kom en till och sade: "Dina söner och döttrar var på fest hemma hos den äldste brodern. Då kom en väldig stormby farande från öknen. Den tog tag i husets fyra hörn, och huset föll samman över folket och alla dog. Jag ensam kom undan och kan berätta det för dig."

Då reste sig Job och rev sönder sin mantel och skar av sitt hår. Han föll på knä och sade:

"Naken kom jag ur min moders liv,
naken vänder jag åter.
Herren gav och Herren tog,
lovat vare Herrens namn."

Klag. 3:1–8, 11

Jag är mannen som fått lida
under hans vredes gissel.
Han har drivit mig ut
i ett mörker utan ljusning.
Mot mig har han lyft sin hand
om och om igen.

Han trasade sönder mitt kött och min hud
och krossade benen i min kropp.
Han byggde en mur omkring mig,
omgav mig med gift och elände.
I mörker låter han mig bo
som de sedan länge döda.

Han har stängt in mig så att jag inte kan fly,
han har satt tunga bojor på mig.

Hur jag än klagar och ropar
lyssnar han inte till min bön.
Han tvang mig av vägen och sönderslet mig
och lät mig ligga övergiven.

Klag. 3:16–26

Han krossade mina tänder mot stenar
och trampade ner mig i gruset.
Du tog bort allt gott ur mitt liv,
jag glömde vad lycka var.
Jag tänkte: Nu orkar jag inte mer,
jag hoppas inte längre på Herren.

Tanken på min nöd och hemlöshet
är malört och gift.
Den lämnar mig inte,
och jag är betryckt.
Detta går mig till sinnes,
därför våndas jag.

Men Herrens nåd tar inte slut,
hans barmhärtighet upphör aldrig.
Varje morgon är den ny –
stor är din trofasthet.
Min andel är Herren, det vet jag,
därför hoppas jag på honom.

Herren är god mot den som kommer till honom,
mot den som sätter sin lit till honom.
Det är gott att hoppas i stillhet
på hjälp från Herren.

Rom. 8:35, 37–39

Vem kan då skilja oss från Kristi kärlek? Nöd eller ångest, förföljelse eller svält, nakenhet, fara eller svärd? Nej, över allt detta triumferar vi genom honom som har visat oss sin kärlek. Ty jag är viss om att varken död eller liv, varken änglar eller andemakter, varken något som finns eller något som kommer, varken krafter i höjden eller krafter i djupet eller något annat i skapelsen skall kunna skilja oss från Guds kärlek i Kristus Jesus, vår herre.

2 Kor. 1:8–11

Jag vill att ni skall ha klart för er, bröder, hur svårt vi hade det i Asien. Vi pressades så långt över vår förmåga att vi rent av misströstate om livet. Men en dödsdom har vi alltid haft inom oss, för att vi inte skulle förlita oss på oss

själva utan på den Gud som uppväcker de döda. Och han räddade oss från dessa dödens angrepp och kommer att rädda oss igen. Till honom står vårt hopp, han skall rädda oss. Och ni skall hjälpa till med er bön för oss, så att det blir många som tackar Gud för den nåd vi får genom mångas medverkan.

Matt. 8:23–27

Han steg i båten, och hans lärjungar följde med. Plötsligt blev det så stark sjögång att båten nästan försvann bland vågorna. Men han sov. De gick fram och väckte honom: "Herre, hjälp oss, vi går under." Han sade: "Varför är ni rädda, ni trossvaga?" Sedan reste han sig och hutade åt vindarna och sjön, och det blev alldeles lugnt. Folk häpnade och sade: "Vem kan han vara? Till och med vindarna och sjön lyder honom."

Luk. 13:1–5

Vid samma tillfälle kom några och berättade för honom om de galileer vilkas blod Pilatus hade blandat med blodet från deras offerdjur. Då sade han: "Tror ni att de var större syndare än alla andra i Galileen, eftersom detta kunde hända dem? Nej, säger jag, men om ni inte omvänder er skall ni alla mista livet som de. Eller de aderton som dödades när Siloatornet rasade, tror ni att de var större syndare än alla andra i Jerusalem? Nej, säger jag, men om ni inte omvänder er skall ni alla mista livet, precis som de."

5. Tal

6. Psalm

Psalmen kan ersättas av sång, körsång eller instrumentalmusik.

7. Böneavsnitt

Bön

Bönen kan formuleras fritt.

L/S Låt oss be.

1.

Du som ville mitt liv och har skapat mig efter din vilja, allt i mig känner du och omsluter du med ömhet, det svaga likaväl som det starka, det sjuka lika väl som det friska. Därför överlämnar jag mig åt dig utan fruktan och förbehåll. Som ett lerkärl lämnar jag mig i dina händer. Fyll mig med ditt goda, så att jag blir till välsignelse. Jag prisar din vishet, du som tar till dig det svaga och skadade och lägger din skatt i bräckliga lerkärl.

2.

Herre, ditt kors restes mitt i vår värld. Mitt i vår jordiska verklighet står det vänt mot lidandet och ondskan. Hjälp oss att bli stilla inför korset nu när mörkret faller. Låt korset vara ett hoppets tecken för oss, Herre, du som brann av kärlek till alla människor. Dig vare ära i evighet.

3.

Nådige och barmhärtinge Gud. Vi kommer inför dig med allt som plågar oss: osäkerheten och rädslan, oron och ångesten. Slut oss i din famn och trösta oss i vår nöd. Hör vår bön för Jesu Kristi skull.

4.

Herre, Jesus Kristus. Du är densamme i går, i dag och i evighet. I din vård överlämnar vi våra liv. Hjälp oss att vila i dig. Du är vår frid, du världens Frälsare.

5.

Gud, all nåds källa. Var oss nära och skydda oss när mörkret sluter sig kring oss, så att vi som plågas av vår egen och världens förgänglighet får vila i din oföränderlighet. Genom Jesus Kristus vår Herre.

6.

Evige, allsmäktige Gud. Vi ber för honom/henne som nu har kallats från detta förgängliga liv. Skänk honom/henne den eviga friden för din Sons Jesu Kristi skull. Låt ditt eviga ljus lysa för honom/henne och låt henne av nåd få del i de saligas uppståndelse. Trofaste Herre och Frälsare, Jesus Kristus, du har för oss utgjutit ditt heliga och dyra blod. Ledsaga denna vår vän in i Guds härlighet och upptag honom/henne i skaran av dina heliga. Förbarma dig över oss och led oss på den rätta vägen, så att vi väl fullbordar vår livsvandring och får del i de rättfärdigas uppståndelse.

7.

Barmhärtinge Gud, käre himmelske Fader. I denna stund vänder vi oss till dig med våra frågor, vår rädsla och vår oväntade sorg. Du är större än vårt hjärta och vet allt. Du känner oss bättre än vi känner oss själva. Du ser till oss i barmhärtinghet och kärlek. Skänk oss din nåd och ge oss mod att vila i din närhet. Trösta de sörjande, trösta oss alla. Herre, hör vår tysta bön.

– tyst bön

Vi ber för alla dem som nu har drabbats av sorg och lidande. Var dem nära. Skänk kraft för denna dag och för de dagar som ligger framför. Hjälp oss att handla rätt och med allas bästa för ögonen. Rädda oss från det onda och hjälp oss att visa omsorg om varandra. Visa oss din väg och hjälp oss att gå den. Herre, hör vår tysta bön.

– tyst bön

Gud, du är livets och dödens Herre. Vår världs framtid vilar i dina händer. Ständigt skapar du nytt liv. Också ur det onda och meningslösa skapar du något nytt. Du ger oss en framtid och ett hopp. Du älskade världen så mycket att du gav den din ende Son. Vi litar på löftet att ingenting kan skilja oss från din kärlek. I dina händer lämnar vi oss själva och varandra. Prisat vare ditt heliga namn.

8.

Herre, gör mig till ett redskap för din frid.

Låt mig bringa

kärlek där hatet råder,
förståelse där orätt har begåtts,
endräkt där splittring råder,
tro där tvivlet råder,
sanning där villfarelse råder,
ljus där mörker råder,
glädje där sorg och bedrövelse bor.

O Mästare!

Låt mig inte så mycket söka att bli

tröstad som att trösta,
förstådd som att förstå,
älskad som att älska.

Ty det är genom att

ge som man får,
glömma sig själv som man finner sig själv,
förlåta som man blir förlåten.

Det är genom att dö som vi uppstår till det eviga livet.

9.

Himmelske Fader, all trösts Gud.

Du känner varje människa,

du ser hennes nöd

och du är hennes enda rätta hjälpare.

Vänd i nåd ditt ansikte till dina tjänare

som nu ber till dig.

Vi är svaga;

gör oss starka i dig, du mäktige Gud.

Vi vet inte vilken väg vi skall gå;

var du vår herde, du som är Herren för alla dem

som vandrar på livets väg,

och för alla dem

som redan har nått fram till fridens boningar.

Ur din milda hand

väntar vi all godhet här i tiden

och salighet i evigheten.

Dig vare ära

genom Jesus Kristus.

10.
Kom, heliga Ande,
sänd oss en strimma av det himmelska ljuset.
Kom, de fattigas fader.
Kom, goda gåvors givare.
Kom, hjärtats ljus och tröstare,
själens ljuva gäst och värme.
I arbetet är du vilan,
i hettan är du svalkan,
och i sorgen är du trösten.
Du underbara ljus,
fyll dina trognas hjärtan.
Heliga Ande, du kan förvandla oss.
Kom och rena det smutsiga,
vattna det torra, hela det sårade.
Bryt det som är hårt
och värm det som är kallt.
Sök upp dem som gått vilse.
Ge dina heliga gåvor till dem som litar på dig.
Styrk vår tro,
ge oss ett saligt slut och en evig glädje.

11. Förbön

Förbönsämnen väljs med beaktande av den aktuella situationen.

Allsmäktige Fader.

Vi kommer inför dig och ber för oss själva, för varandra
och för dem som nu är i våra tankar.

– Vi ber för vår kyrka och för vår församling.

(tystnad)

– Vi ber för vårt land och för vårt folk.

(tystnad)

– Vi ber för de förtvivlade, de lidande och de döende.

(tystnad)

– Vi ber för våra anhöriga och kära.

(tystnad)

– Vi ber för dem som har lämnat detta livet.

Vi lämnar våra avlidna / våra avlidna kära i din hand.

(tystnad)

Allsmäktige Fader. I din hand lämnar vi oss själva, varandra och hela vår värld.

F Amen.

Herrens bön

Herrens bön läses gemensamt.

Den ekumeniska formen av Herrens bön s. 392.

F Fader vår som är i himmelen.
Helgat varde ditt namn.
Tillkomme ditt rike.
Ske din vilja, såsom i himmelen
så ock på jorden.
Vårt dagliga bröd giv oss i dag,
och förlåt oss våra skulder,
såsom ock vi förlåta dem oss skyldiga äro,
och inled oss icke i frestelse
utan fräls oss ifrån ondo.
Ty riket är ditt och makten och härligheten
i evighet.
Amen.

8. Välsignelse

L/S Må Gud, den allsmäktige och nådige,
Fadern och (✝) Sonen och den heliga Anden,
välsigna och bevara oss.

F Amen.

eller

L/S Må Guds frid som övergår allt förstånd
bevara era hjärtan och tankar i Kristus Jesus.
Må Gud, den allsmäktige och nådige,
Fader (✝) Sonen och heliga Anden,
välsigna och bevara er.

F Amen.

eller

L/S Herren välsigne er och bevarer er.
Herren låte sitt ansikte lysa över er och vare er nådig.
Herren vände sitt ansikte till er och giv er fred.
I Faderns och (✝) Sonens och den heliga Andens namn.

F Amen.

9. *Psalm*

Psalmen kan ersättas av en andlig sång.